Gemeente Amsterdam

Notitie Gerichte Wapencontroles

Betreft	Uitwerking proef gerichte wapencontroles
Van	Afstemmingsoverleg gerichte wapencontroles (OM/Pol/Gem)
Datum	29 augustus 2020

Inleiding

De Amsterdamse driehoek heeft besloten tot het houden van een proef met gerichte wapencontroles in tijdelijk aangewezen veiligheidsrisicogebieden. De resultaten zullen leiden tot besluitvorming over het al dan niet duurzaam inzetten van dit middel.

In dit stuk wordt uiteengezet welke onderdelen van de proef met gerichte wapencontroles uitwerking behoeven. De notitie vangt aan met een korte schets van de historie van het middel, waarna de uitgangspunten, waarborgen en toezeggingen aan de raad worden opgesomd. Dit geheel leidt tot slot tot een aantal uit te werken punten. Deze notitie kan als aanzet dienen voor een uitgewerkt plan dat aan de driehoek kan worden voorgelegd.

Recente historie gerichte wapencontroles

Tijdens de Commissie AZ van 27 februari jl. heeft de burgemeester met de raad gesproken over gerichte wapencontroles ter bestrijding van wapenbezit. De burgemeester heeft daarbij het voornemen geuit samen met de driehoek kleinschalige, flexibele, gerichte en informatiegestuurde wapencontroles mogelijk te willen maken. Per brief van 1 april jl. is de raad geïnformeerd over de nieuwe aanpak ten aanzien van wapencontroles.

Kort voor het zomerreces is de nieuwe aanpak omtrent gerichte wapencontroles uitgesteld omdat er zorgen in de stad en de raad bestonden over etnisch profileren. De driehoek gaat opnieuw het gesprek aan met verschillende partijen om te kijken hoe en of het middel alsnog kan worden ingevoerd. Tijdens de commissie AZ van 27 augustus jl. staat het onderwerp, mede als gevolg van heftige incidenten in de zomer, opnieuw hoog op de agenda. Na dit debat laat de burgemeester bij brief van 2 september jl. de raad weten dat zij een proef met gerichte wapencontroles met de driehoek zal bespreken. De driehoek heeft vervolgens op 3 september jl. opdracht gegeven tot het ambtelijk uitwerken van de proef waarbij geldt dat de proef gepaard gaat met additionele waarborgen.

Uitwerking proef
In het kader van de proef dienen enkele uitgangspunten en waarborgen in het oog te worden gehouden. Deze zijn eerder in de driehoek afgestemd en met de raad besproken.

I. Uitgangspunten

Expliciete uitgangspunten

1. Etnisch profileren is uit den boze en dient te allen tijde te worden vermeden. Daartoe dienen waarborgen in het middel van de aanpak gerichte wapencontroles ingebouwd te worden;
2. Het middel dient zuiver toegepast te worden. Gerichte (preventieve) wapencontroles zijn wettelijk gezien een controlemiddel en geen opsporingsmiddel en kunnen derhalve niet voor dat doel worden ingezet.

Onderliggende uitgangspunten

3. De gerichte wapencontroles dienen onderdeel uit te maken van een veel bredere wapenaanpak en daarmee samen te hangen;
4. Draagvlak onder de Amsterdamse bevolking en de raad is cruciaal voor een succesvolle inzet en voortzetting van gerichte wapencontroles;
5. Transparantie richting de raad en de burger is telkens het streven en noodzakelijk voor een open debat en goede besluitvorming.

II. Waarborgen

1. Informatiegestuurd: aanwijzing veiligheidsrisicogebied alleen bij verhoogd risico op wapenbezit/wapengebruik;
2. Kleinschalig: aanwijzing van kleine veiligheidsrisicogebieden;
3. Aselectief: Wapencontroles worden aselectief uitgevoerd (de politie gebruikt aselectieve controlemethodes, zoals het fouilleren van elke vijfde passant of juist een ieder in een publiek toegankelijke inrichting); De controles vinden in een specifiek gebied en voor een bepaald tijdsbestek plaats en zijn in die zin aselectief maar ook 'gericht'.
4. Proportioneel: in het kader van de proportionaliteit worden gezinnen, kinderen onder de 12 en ouderen (65+) niet gefouilleerd;
5. Klachtrecht: De politie maakt gecontroleerde personen attent op het klachtrecht;
6. Draagvlak: het betrokken stadsdeel wordt bij een voornemen om een gebied aan te wijzen geconsulteerd. Op deze wijze kan ook het draagvlak onder bewoners bij de afweging worden betrokken.
7. Kort: de duur van de aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied wordt beperkt tot één maand;
8. Evaluatie: de aanwijzing wordt na een maand geëvalueerd;
9. Onderbouwd: de aanwijzing geschiedt op basis van een bestuurlijke rapportage van de politie;
10. Transparant: de wapencontroles staan nadrukkelijk open voor waarnemers. Tegelijkertijd moet vaststaan dat de proef op zijn merites beoordeeld wordt. Bij het uitwerken van de mogelijkheid om waarnemingen te doen dient hiermee rekening te worden gehouden.

III. Toezeggingen aan de raad

Een deel van de uitwerking is voorts ingegeven door de toezeggingen van de burgemeester aan de raad. Er dient rekening te worden gehouden met de volgende toezeggingen van BM.

1. De uitwerking wordt voorgelegd aan de raad ná de inleveractie (2 t/m 6 november 2020);
2. De uitwerking van de proef wordt inclusief opzet voor de evaluatie voorgelegd aan de raad;
3. De raad wordt wegwijs gemaakt in de onderbouwing van de aanwijzing van veiligheidsrisicogebieden, indien mogelijk wordt een voorbeeld van een bestuurlijke rapportage gedeeld;
4. Na de proef wordt de evaluatie in de raad besproken.

Verder heeft de burgemeester toegezegd hetgeen in het debat in de vergadering van de Commissie AZ van 17 augustus jl. naar voren is gekomen mee te nemen naar de driehoek. Vrijwel alle besproken punten (de keuze voor een gebied, waarnemers, criteria voor evaluatie etc.) maken onderdeel uit van deze notitie. Hiernaast zijn twee concrete voorstellen gedaan die ook betrokken worden bij de nader uit te werken punten:

- Rekening houden met diversiteit binnen de politie en het betrekken van CTRL ALT Delete of het Caribisch netwerk zodat het vertrouwen in de politie niet verloren gaat;
- De inzet van detectiepoortjes zodat er geen handen aan te pas hoeven te komen. Dit is zowel in het belang van de politiecapaciteit als de persoonlijke levenssfeer van burgers.

Uit te werken punten

Al het bovenstaande tezamen leidt ertoe dat de proef op de volgende punten dient te worden uitgewerkt:

#	Onderdeel	Uit te werken onderdelen	STAVAZA
1.	Aanwijzen overlastgebieden ex art. 2.6 APV	- Afweging welke gebied(en); - Afweging grootte per gebied; - Afwegen duur aanwijzing per gebied (max. maand); - Wijze van betrekken stadsdeel; - Onderbouwing '(vrees voor) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens';	**1e concept: Gem.**
2.	Waarnemers	- Wie? - Wanneer? - Onder welke voorwaarden?	**1e concept: Pol.**
3.	Uitvoering	- Continu of op specifieke momenten? - Met behulp van technische hulmiddelen? - Met de inzet van bepaalde netwerken? - Hoe om te gaan met politiecapaciteit? - Hoe om te gaan met de evt. samenwerking met THOR? Wat is hiervoor nodig?	**1e concept: Pol.**

4.	<u>Vaststellen wijze van evalueren</u>	- Op voorhand selecteren en garanderen van politiegegevens; - Op voorhand selecteren en garanderen van evt. andere gegevens; - Op voorhand benoemen van criteria voor evaluatie; - Bepalen bij wie de analyse komt te liggen; - Eventueel uit te werken hoe veiligheidsgevoelens en het publieke debat een rol spelen bij voortzetting.	**1e concept: OM**
5.	<u>Communicatie</u>	- Openbaarmaking van aanwijzingen; - Wijze van ruchtbaarheid geven aan gewijzigde omstandigheid in veiligheidsrisicogebied(en); - De-escalerend aanspreekprotocol politie opstellen; - Invullen hoe de burger wordt gewezen op rechten en plichten (klachtrecht); - Berichten in de pers over de resultaten.	**1e concept: Gem.**

BIJLAGE: KADERS PROEF GERICHTE WAPENCONTROLES

1. **Wettelijke mogelijkheden**
   1.1. Reguliere aanwijzing
   Art. 151b Gemw: *De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied…*
   1.2. Spoedaanwijzing
   Art. 174b Gemw: Bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, kan de burgemeester in een onvoorziene, spoedeisende situatie een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, voor ten hoogste twaalf uur aanwijzen als veiligheidsrisicogebied.
   1.3. Strafvorderlijke bevoegdheid Officier van Justitie
   Art. 52 lid 2 onder c WWM: i*n een veiligheidsrisicogebied als bedoeld in artikel 151b, eerste lid, of 174b, eerste lid, van de Gemeentewet, kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie…*
2. **Uitvoering in de (Amsterdamse) praktijk ten aanzien van de reguliere aanwijzing**
   2.1. De burgemeester wijst – op basis van (o.a.) politiegegevens – een gebied aan;
   2.2. De officier van justitie geeft per actie – op basis van een rapportage – toestemming aan de politie;
   2.3. De politie voert de gerichte wapencontrole uit;
3. **Evaluatie**
   3.1. Er vinden per actiedag, periode of gebied (deel)evaluaties plaats;
   3.2. Na afloop van de proef vindt een algehele evaluatie plaats;
   3.3. Op basis de algehele evaluatie worden conclusies getrokken over het middel van gerichte wapencontroles;
4. **Communicatie aan en met raad**
   4.1. Voor de proef wordt de uitwerking van de proef voorgelegd aan de raad;
   4.2. Een besluit tot aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied wordt na publicatie ter kennisname geagendeerd voor de commissie Algemene Zaken;
   4.3. De raad wordt schriftelijk geïnformeerd over de evaluatie van de proef;
   4.4. De evaluatie wordt besproken met de raad;
5. **Besluitvorming over het vervolg van gerichte wapencontroles**
   5.1. De driehoek neemt na de proef een besluit over de toekomst van gerichte wapencontroles.